

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 *

STRATEGIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND THE
SCHOOLS EFFECTIVENESS UNDER YALA PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

อณิชา มาลี¹, จรุณี เก้าเอี้ยน² และ พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ³

Anicha Malee¹, Jarunee Kao-ian² and Pimpawee Suwanno³

¹⁻³หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹⁻³Master of Education Program in Educational Administration Yala Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: Saikhoh27111989@gmail.com

วันที่รับบทความ : 26 เมษายน 2568; วันแก้ไขบทความ 6 พฤษภาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 8 พฤษภาคม 2568

Received 26 April 2025; Revised 6 May 2025; Accepted 8 May 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา 3) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน 4) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและขนาด

Citation:

* อณิชา มาลี, จรุณี เก้าเอี้ยน และ พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(3), 183-204.

Anicha Malee, Jarunee Kao-ian and Pimpawee Suwanno. (2025). Strategic Leadership Of School Administrators And The Schools Effectiveness Under Yala Primary Educational Service Area Office 1.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(3), 183-204.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

สถานศึกษาที่แตกต่างกัน 5) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา 6) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสถานศึกษา จำนวน 341 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดของสถานศึกษาโดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากขนาดของประชากร ในแต่ละขนาด การได้มาซึ่งรายชื่อสถานศึกษานั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบจับฉลากแบบไม่คืนกลับเป็นขั้นตอนสุดท้าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-Test) การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .725$)

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of strategic leadership of school administrators, 2) study the level of the schools effectiveness, 3) compare strategic leadership of school administrators classified by gender, position status, administrative experience, and school size, 4) compare the schools effectiveness classified by gender, position status, administrative

experience, and school size, 5) study the relationship between strategic leadership of school administrators and the schools effectiveness, and 6) compile recommendations for strategic leadership and the schools effectiveness. The sample consisted of 341 school administrators and teachers, selected through stratified random sampling based on school size. Schools were selected using simple random sampling without replacement. The research instrument was a questionnaire. Statistics used included frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test, Scheffe's method for pairwise comparison, and Pearson's correlation coefficient.

The research findings revealed that: 1) Strategic leadership of school administrators was at a high level overall, 2) The schools effectiveness was at a high level overall, 3) When comparing strategic leadership by gender and work experience, no differences were found, but significant differences were found when classified by position and school size at .001 and .01 levels respectively, 4) When comparing the schools effectiveness by gender, no differences were found, but significant differences were found when classified by position, work experience, and school size at .01 level, and 5) The relationship between strategic leadership of school administrators and the schools effectiveness showed a high positive correlation overall ($r = .725$).

Keywords: School Administrators, Strategic Leadership, Schools Effectiveness

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนและเพิ่มศักยภาพของประเทศ โดยเฉพาะในยุคที่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ภายใต้วิสัยทัศน์นี้การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างคนที่มีทักษะและสมรรถนะที่

สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ในการบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาโดยเฉพาะในยุคที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความท้าทายจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคง ผู้บริหารสถานศึกษาที่ขาดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องสร้างภาพพจน์ใหม่ให้ไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาด้านการพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศเทคโนโลยี (อมรรัตน์ เตชะนอก, 2563)

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีผลกระทบอย่างชัดเจนในหลายด้าน ตัวแปรที่สำคัญซึ่งบ่งบอกถึงปัญหาเหล่านี้ ได้แก่ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา มอท์ (Mott, 1972) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่าเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญขององค์กรซึ่งหมายถึงการที่องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ประสิทธิภาพไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งแต่เป็นการบรรลุผลสำเร็จโดยรวมที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ที่ได้กับเป้าหมายขององค์กรแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นทิศทางของการพัฒนาเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ยังมีช่องว่างหลายประการที่ต้องพัฒนา ได้แก่ การผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หากผู้บริหารขาดความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์การเรียนการสอนจะไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้อย่างเต็มศักยภาพซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่ลดลง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารยังสะท้อนผ่านความสามารถในการสร้างทัศนคติเชิงบวกและค่านิยมที่ดีในนักเรียน การขาดการพัฒนาในด้านนี้ทำให้โรงเรียนไม่สามารถสร้างความเข้าใจหรือส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและทักษะชีวิตในนักเรียนได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา เช่น ปัญหาบุคลากร

และทรัพยากรที่จำกัดไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การขาดแคลนครูหรือการจัดการทรัพยากรที่ไม่เพียงพอส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและครูได้อย่างเหมาะสมและการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง การขาดทักษะในการคิดเชิงปฏิกิริยาและการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการ ทำให้สถานศึกษาในพื้นที่ไม่สามารถพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีได้ การขาดนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และการบริหารสถานศึกษาทำให้โรงเรียนไม่สามารถแข่งขันและตอบสนองต่อความท้าทายในยุคปัจจุบันได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา การศึกษานี้จะช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการภายในสถานศึกษา โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารให้สามารถปรับตัวและนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ด้วยการวางแผนที่ครอบคลุมและการสร้างนวัตกรรมในการบริหารเพื่อสร้างองค์การการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม การศึกษานี้ไม่เพียงเป็นการค้นหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ แต่ยังเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างอนาคตใหม่ของการศึกษาไทยที่สามารถขับเคลื่อนนวัตกรรมสร้างความเปลี่ยนแปลง และนำพาสถานศึกษาให้ก้าวข้ามข้อจำกัดต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

6. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 แตกต่างกัน

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ศึกษาตามแนวคิดและทฤษฎีของดูบริน (DuBrin J. Andrew, 1998)

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง หมายถึง ผู้นำที่แสดงพฤติกรรมที่สามารถคิดเชิงมนทัศน์ได้อย่างชัดเจน โดยสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของปัญหาอย่างถูกต้องและนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ ผู้นำลักษณะนี้แสดงพฤติกรรมที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาโดยใช้การวิเคราะห์และทบทวนข้อมูล ก่อนตัดสินใจมีการติดตามและประเมินผลการทำงานของตนเองและทีมงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงกลยุทธ์และการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

1.2 ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ หมายถึง ผู้นำที่มีความสามารถในการนำข้อมูลจากนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์และเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษามาใช้ในการบริหารจัดการ วิเคราะห์ข้อมูลจากอดีตเพื่อหาจุดเด่นและจุดด้อย พร้อมทั้งนำข้อมูลเหล่านี้มาพัฒนากลยุทธ์และปรับปรุงการทำงาน ผู้นำต้องมีความยืดหยุ่นในการปรับแผนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้นำสามารถทำงานใกล้ชิดกับผู้ร่วมงานและส่งเสริมการเรียนรู้แบบมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง ต้องกำหนดกลยุทธ์การทำงานแบบประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งทั้งหมดนี้ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักและสามารถประเมินได้จากความสำเร็จของการทำงานร่วมกันของทีม

1.3 การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการวางแผนงาน กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นระบบโดยใช้ทักษะ ในการคาดการณ์และกำหนดอนาคตให้กับสถานศึกษา ผู้นำจะต้องแสดงพฤติกรรมในการคิดเชิงรุก และมีปฏิภาณไหวพริบโดยสามารถวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหาที่เร่งด่วนอย่างเป็นรูปธรรม ผู้นำยังต้องสามารถเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสในการพัฒนาพร้อมสร้างความเชื่อมั่นในทีมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทั้งนี้ควรวัดได้จากความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการดำเนินงาน

1.4 วิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและแนวคิดที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเข้าด้วยกัน ผู้นำต้องแสดงพฤติกรรมในการคิดแบบองค์รวม โดยสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย

ขององค์กรได้อย่างชัดเจนและมีเป้าหมายที่สร้างสรรค์ ผู้นำควรแสดงความสามารถในการคิดนอกกรอบโดยมองหาแนวทางใหม่ ๆ ที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบและไม่กลัวความเสี่ยง ผู้นำต้องมีความกระตือรือร้นต่อความท้าทายและสามารถประเมินสถานการณ์เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวัดได้จากความสำเร็จในการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินการ

1.5 การกำหนดวิสัยทัศน์ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยผู้นำต้องแสดงพฤติกรรมในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนซึ่งเชื่อมโยงกับพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีระบบ นอกจากนี้ ผู้นำควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำกับติดตามการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์โดยการใช้การประชุมกลุ่มหรือการสำรวจความคิดเห็น เพื่อให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามวิสัยทัศน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา

ความสำคัญของประสิทธิผลของสถานศึกษา คือ ความสำเร็จของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติร่วมกัน ความสำเร็จที่เอื้อต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วยการบริหารงาน 4 ด้าน คือ บริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ตามแนวคิดของมอท์ (Mott, 1972) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก
3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา
4. การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 110 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 110 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา 18 คน ข้าราชการครู 1,301 คน พนักงานราชการ 342 คน และบุคลากรอื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 2,268 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูในสถานศึกษา จำนวน 341 คน ซึ่งได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของทาร์ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบไม่คืนกลับในขั้นตอนสุดท้าย

2. การสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกำหนดขอบเขตเนื้อหาตามกรอบแนวคิดการวิจัย สร้างแบบสอบถามตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของคูบรินและประสิทธิผลของสถานศึกษาตามแนวคิดของมอท์ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดำเนินการ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ในส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้ในการวิจัย สุ่มแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงผู้บริหารและครู จำนวน 341 ฉบับ กำหนดส่งคืนภายใน 14 วันและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่า การตอบแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1997)

3.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศและตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่าที (t-Test) และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) หากพบความแตกต่าง ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

3.5 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง	4.19	0.45	มาก	5
2. ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์	4.29	0.44	มาก	2
3. ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.27	0.49	มาก	3
4. ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ	4.21	0.48	มาก	4
5. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	4.54	0.33	มากที่สุด	1
รวม	4.30	0.36	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.36) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.44) ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.49) และด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.48) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจ ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.19$, S.D.= 0.45)

2. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.36	0.41	มาก	4
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียน ให้มีทัศนคติทางบวก	4.48	0.46	มาก	2
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและ พัฒนาสถานศึกษา	4.43	0.43	มาก	3
4. ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.59	0.33	มาก	1
รวม	4.47	0.32	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D = 0.32) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.59$, S.D = 0.33) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.48$, S.D = 0.46) และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.43) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.38$, S.D = 0.41)

3. เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ที่มีตำแหน่งต่างกันมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้าราชการครูในทุกด้าน สำหรับประสบการณ์ในการทำงานพบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ และด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านขนาดสถานศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีทัศนคติต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านตำแหน่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนะแตกต่างกันในภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้าราชการครู สำหรับประสบการณ์ในการทำงานพบว่าในภาพรวมแตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนขนาดสถานศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนะแตกต่างกันในภาพรวมและด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาและด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง ($r = .725$) โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดคือ ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต กับด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ ($r = .588$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ กับด้านด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ ($r = .169$)

6. ประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

- ด้านความคิดความเข้าใจระดับสูง จัดเวทีระดมความคิดเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ส่งเสริมแนวคิดเชิงวิเคราะหฺ์ กำหนดแนวทางพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน สร้างระบบติดตาม ประเมินผล

- ด้านนำปัจจัยมากำหนดกลยุทธ์ เชื่อมโยงนโยบายจากต้นสังกัดให้เหมาะกับบริบท ใช้ข้อมูลจากทุกฝ่าย วิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ตรงจุด สร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร

- ด้านความคาดหวังและสร้างโอกาส วางแผนเป้าหมายชัดเจน มีแนวคิดเชิงรุกในการแก้ปัญหา สร้างโอกาสให้ครูและนักเรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ

- ด้านวิธิตัดสินใจปฏิบัติ สนับสนุนโครงการใหม่ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ส่งเสริมการตัดสินใจเชิงสร้างสรรค์

- ด้านกำหนดวิสัยทัศน์ วิเคราะห์ SWOT ก่อนกำหนดวิสัยทัศน์ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่าย ร่วมกำหนด วางแผนเชื่อมโยงกับพันธกิจและตัวชี้วัด

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา

- ด้านผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง สนับสนุนวิธีสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ พัฒนาทักษะเฉพาะทาง มีระบบติดตามผลสัมฤทธิ์

- ด้านพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติบวก จัดกิจกรรมพัฒนาแนวคิดเชิงบวกและคุณธรรม สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ ใช้กิจกรรมเสริมแรงสร้างความมั่นใจ

- ด้านปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ริเริ่มโครงการสอดคล้องกับบริบทชุมชน ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ใช้เทคโนโลยีทันสมัย

- ด้านแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของบุคลากรลดความขัดแย้ง สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี พัฒนาแนวทางแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม

อภิปรายผล

การวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สปป.ยะลา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการแก้ปัญหา ภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงานไม่พบความแตกต่าง แต่เมื่อจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษาจำแนกตามเพศไม่พบความแตกต่าง แต่เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r=.725$) โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือด้านการมีความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคตกับด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($r=.588$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือด้านการกำหนดวิสัยทัศน์กับด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($r=.169$)

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของมูฟิต วาโซะ (2564) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

2. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับสาวิตรี บุญนุกูล (2563) ที่พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ตามวัตถุประสงค์การวิจัย สรุปได้ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับอุมมาตี วัฒนะกุล (2560) ที่พบว่าระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อจำแนกตามเพศไม่มีความแตกต่าง

3.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนะสูงกว่าข้าราชการครู สอดคล้องกับจำรัส มุ่งเผ้ากลาง และคณะ (2565) ที่พบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง

3.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์กับด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีทัศนะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ พบว่าไม่มีความแตกต่างที่นัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับเจลดจิรา จรูญแสง เสริมทรัพย์ วรปัญญา ภูวดล จุลสุคนธ์ (2567) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติสังกัดมูลนิธิคริสตจักรเซเว่นธ์เดย์แอ๊ดเวนตีสแห่งประเทศไทย พบว่าผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติ สังกัดแอ๊ดเวนตีสมิชชั่น สังกัดมูลนิธิคริสตจักรเซเว่นธ์เดย์แอ๊ดเวนตีสแห่งประเทศไทย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์การทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3.4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนะไม่ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้อง

กับ ศิริรัตน์ ประทุมโพธิ์และอุไร สุทธิแย้ม (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2
พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและสังกัดขนาดสถานศึกษาต่างกัน มี
ทัศนะต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ตามวัตถุประสงค์การวิจัย สรุปได้ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัันมี
ทัศนะต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการแก้ปัญหา
ภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับสุทิน สุขกาย และพิชิต สิงห์พันธ์ (2562)

4.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง
หน้าที่ต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษายะลา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 สอดคล้องกับมีศักดิ์ แสงศิลา (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์สมรรถนะหลัก
ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่าด้านสมรรถนะหลักของผู้บริหารและครูผู้สอน
จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำเชิงกลยุทธ์
ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ในภาพรวม
แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียน
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติ
ทางบวกกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัันมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 อีกทั้งด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัันมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนะไม่แตกต่างกันสอດคล้องกับเทพบดินทร์ ปานอีเม้ง สุรินทร์ ภูสิงห์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัันมีทัศนะเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาและด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนะไม่แตกต่างกันสอດคล้องกับอรรถนพ จินะวัฒน์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .725$) โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดคือ ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต กับด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ กับด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา สอດคล้องกับสุชาวลี ทองโพธิ์ใหญ่ นิยดา เปี่ยมพิชนะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ

ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก การควบคุมและประเมินกล ยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การกำหนดทิศทางขององค์กรมีความสัมพันธ์ในระดับสูง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล การบริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 ภาพรวม อยู่ในระดับมากและมีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1.1 ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง ผู้บริหารควรจัดทำแผนผังสาเหตุของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผู้บริหาร จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 1.2 ด้าน ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้ามากำหนดกลยุทธ์ ผู้บริหารควรใช้ข้อมูลจากยุทธศาสตร์ และเป้าหมายของสถานศึกษาในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานและผู้บริหาร ควรนำข้อมูลจากทุกฝ่าย (วิชาการ บริหารทั่วไป งบประมาณและบุคคล) มาวิเคราะห์ร่วมกัน ก่อนกำหนดเป็นนโยบาย 1.3 ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ผู้บริหารมีความคิดเชิงรุกและสามารถแสดงปฏิภาณไหวพริบในการตัดสินใจ เมื่อเกิดสถานการณ์เร่งด่วนได้และผู้บริหารสามารถวางแผนงานและกำหนดเป้าหมาย ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นระบบได้ 1.4 ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิวัติ ผู้บริหาร ควรส่งเสริมให้ครูทดลองใช้วิธีการสอนหรือเทคโนโลยีใหม่ๆและผู้บริหารควรริเริ่มโครงการ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 1.5 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหาร ควรจัดให้มีการรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ในที่ประชุม ประจำเดือนของโรงเรียนและผู้บริหารควรจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วน เสียเพื่อประเมินความเหมาะสมของวิสัยทัศน์ก่อนการประกาศใช้ 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย ครั้งต่อไป 2.1 ควรดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนา กลุ่ม (Focus Group) หรือการวิจัยกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อให้เข้าใจบริบทเชิงลึก เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น จังหวัดชายแดน ภาคใต้ 2.2 ควรขยายพื้นที่ศึกษาให้กว้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับเขตพื้นที่การศึกษาอื่นที่มี

ลักษณะแตกต่างกัน เช่น พื้นที่ในเมืองกับพื้นที่ชายแดน หรือโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ พิเศษ เพื่อศึกษาความแตกต่างของรูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผลของสถานศึกษาในบริบทที่หลากหลาย 2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับผลลัพธ์ที่จับต้องได้ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การลดความขัดแย้งภายในสถานศึกษา หรือความพึงพอใจของครูและนักเรียน 2.4 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ควบคู่กับภาวะผู้นำประเภทอื่น เช่น ภาวะผู้นำแบบสร้างแรงบันดาลใจ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม หรือภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านแนวทางการบริหารและผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา 2.5 ควรพัฒนาเครื่องมือการวิจัยเพิ่มเติมในเชิงพฤติกรรมโดยใช้การสังเกตพฤติกรรมจริง ในสถานศึกษาเพื่อวัดภาวะผู้นำในเชิงปฏิบัติเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับพฤติกรรมจริงของผู้บริหารมากขึ้น 2.6 ควรศึกษาผลกระทบของการอบรมหรือโครงการพัฒนาผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เช่น โครงการพัฒนานวัตกรรม การบริหาร โครงการเสริมสร้างภาวะผู้นำของ สพฐ. เพื่อติดตามผลลัพธ์และความคงทนของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้นำ 2.7 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่พหุวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในพื้นที่จังหวัดยะลาที่มีความหลากหลายด้านชาติพันธุ์ ศาสนาและวิถีชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- จำรัส มุ่งเผือกกลาง และคณะ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*, 9(2), 169-182.
- เจลาจิรา จรูญแสง และคณะ. (2567). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติ สังกัดมูลนิธิ คริสตจักรเซเว่นธ์เดย์แอ๊ดเวนตีสแห่งประเทศไทย. *วารสารครุทรรศน์*. 4(2), 70-83.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 13, ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- เทพดินทร์ ปานอี่เม้ง และคณะ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 12(48), 157-165.

มีศักดิ์ แสงศิลา. (2566). ความสัมพันธ์สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1. วารสารวิชาการ วิทยาลัยสันตพล. 9(1), 62-73.

มูฟิต วาโชะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชนจังหวัด ปัตตานี. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ศรีรัตน์ ประทุมโพธิ์ และคณะ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(2), 169-182.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. (2567). รายงานผลการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ การศึกษา สพป.ยล.1, 2566. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ จัดการศึกษา: สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สาวิตรี บุญนุกูล. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี.

สุขาวลี ทองโพธิ์ใหญ่ และคณะ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา อุดรธานี. *Journal of Buddhist Education and Research : JBER.* 9(1), 2388-2399.

สุทิน สุขกาย และคณะ. (2562). การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. 1(1), 67-78.

- อมรรัตน์ เตชะนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21. ใน *คุษณินพนธ์ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- อรรถพ จินะวัฒน์. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสละบุรีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ใน *การศึกษาค้นคว้าอิสระ แขนง วิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุมาวดี วัฒนะกุล. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ศูนย์เครือข่าย ธารามิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัตตานี เขต 1. ใน *การค้นคว้าอิสระปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Best, John W. & James V. Kahn. (1997). *Research in Education*. 7th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing (3rd ed.)*. New York: Harper & Row.
- DuBrin J. Andrew. (1998). *Leadership Research Findings, Practice, and Skills*. Houghton Mifflin Company.
- Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw- Hill.
- Mott, P. E. (1972). *The Characteristics of Effective Organizations*. New York: Harper & Row.
- Office of the Education Council. (2005). *National Education Standard*. Bangkok: Office of Education Council. (in Thai).